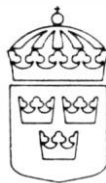

Motion till riksdagen

1988/89:Kr512

av Jan Hyttring m.fl. (c)

Turism och rekreation

Mot.
1988/89
Kr512-513

Svenskarnas utlandsresande ökar samtidigt som utlänningars semesterbesök i Sverige sker i stort sett i oförändrat antal. Resultatet blir ett ständigt ökande negativt netto för resevalutan. Från att för 1986 ha varit ca 9 miljarder kr har den negativa utvecklingen fortsatt och för 1988 ökat till 13,6 miljarder kr. Framtiden ser inte ljusare ut eftersom prognosen för 1989 visar att den negativa utvecklingen kommer att fortsätta i accelererande tempo och det negativa nettot bedöms bli drygt 16 miljarder kr. Byts inte denna trend kommer med stor sannolikhet 1986 års negativa netto att ha förbubblats innan utgången av år 1990.

Enligt en OECD-undersökning som gjorts för år 1985 uppgick reseinkomsternas andel av Sveriges BNP till ca 1,3% medan motsvarande andel för t ex Österrike är 7,7%. Av de europeiska länderna är det endast Finland som har en lägre andel. Om reseutgifternas andel av den privata konsumtionen mäts för samma år blir bilden en annan. Även i denna undersökning finns Österrike i topp medan Sverige finns på nionde plats med ca 3,7%. Jämförelsen visar att i många av de europeiska länder som har hög andel reseinkomster förbrukar den inhemska befolkningen relativt låg andel av sin egen inkomst för resande och rekreation.

Samtliga länder med hög reseinkomstandel av BNP satsar betydligt mer än Sverige på marknadsföring av turismen. Underlaget för sådan marknadsföring är fastlagda nationella mål för utveckling av ökad turism med tonvikten lagd på inkommande utlandsturism.

Den här ovan beskrivna utvecklingen visar att den av riksdagen 1984 antagna målsättningen att genom turismen förbättra bytesbalansen inte har infriats. Under flera viktiga år för turismens utveckling har den socialdemokratiska regeringen tvekat att satsa nödvändiga resurser för marknadsföring. Det är ingen överdrift att påstå att denna tvekan kostat Sverige många tappade marknadsandelar. Med start 1988 har Sveriges Turistråd fått 25 milj kr per år under tre år för ökade marknadsinsatser. Denna satsning är enligt centerns mening klart otillräcklig vilket har framgått av de motioner som vi lagt under flera år.

Centern beklagar att riksdagen inte följt vårt förslag och vi kan nu konstatera att flera viktiga marknader för Sveriges del som turistland har minskat på ett icke godtagbart sätt. Centern upprepar därför kravet på en plan för turismens utveckling i vårt land. Enligt centerns mening bör en sådan plan baseras på minst 5% ökning per år av inresande utlandsturister till Sverige.

SIND:s branschstudie och Turistrådets rullande strukturplan tillgodoser ingalunda kravet på en av regeringen upprättad och av riksdagen antagen plan för turismens ökande. Senare i motionen kommer vi att kommentera dessa framlagda och i regeringens proposition omnämnda planeringsinstrument.

Internationellt räknas det med att turistutgifterna kommer att öka med i medeltal 7–8% fram till 1995 för att vid denna tidpunkt nå ca 10% av världshandeln. Om Sverige som turistland vill vara med och konkurrera i denna utveckling behövs det betydligt större resurser för marknadsföring och produktutveckling än regeringen förmår att åstadkomma.

Anslagsframställan

Sveriges Turistråd har för nästkommande budgetår hemställt om ett anslag av 116 700 000 kr. I regeringens budgetproposition föreslås ett belopp som med 750 000 kr understiger Turistrådets anslagsframställan. Centern föreslår att det begärda beloppet skall bifallas och regeringens förslag bör därför räknas upp med 750 000 kr.

Ökad satsning på USA-marknaden

Antalet gästnätter i Sverige av amerikanska turister har sedan 1985 minskat med 36%. Under 1988 har många aktiviteter genomförts i USA i samband med 350-årsjubileet. Aktiviteter som utställningar, Good Morning Sweden, kungaparets besök m m har ökat intresset för Sverige och detta måste nu effektivt följas upp med ökade resurser för marknadsföring. Den planerade nordiska treårskampanjen "Focus on Scandinavia" måste kompletteras med ytterligare insatser från svensk sida och centern föreslår därför att 3 250 000 kr ställs till Turistrådets förfogande.

I denna ökade satsning bör de regionala turistorganisationerna erbjudas deltagande tillsammans med regionernas exportföretag som har någon marknad i USA. Dessa exportföretag förutsätts då stå för vissa kostnader som räknas de regionala turistorganisationerna tillgodo och som tillsammans med det ökade anslaget till Sveriges Turistråd utgör basen i den sådana ökade marknadsföringskampanj.

Turismen som näring

Sverige har unika naturliga förutsättningar för en utökad turism. Våra förutsättningar i form av omväxlande natur, god miljö och stora kulturvärden borde vara konkurrensfördelar i kampen om utländska turister som vill uppleva en annorlunda semester än vad som erbjuds i Sydeuropa. Genom att öka andelen utländska turister förbättras bytesbalansen och trenden med det ständigt växande underskottet i turistnettot kan brytas.

Det är därför väsentligt att antalet utländska turister i Sverige kan ökas och att turismen får fäste i svenskt näringsliv som en stor och viktig näringsgren. Enligt de kommersiella regler som gäller i näringslivet måste även turismen utvecklas. Den kommersiella synen på turismen och ökat antal utländska turister innebär inte som ibland framskymtar i debatten, sämre möjligheter

för den sociala delen av turismen att utvecklas. Tvärtom blir det lättare för oss svenskar att semestra i vårt eget land genom att bra anläggningar kan vara tillgängliga under en längre tid av året till en rimligare kostnad för turisten, samtidigt som flera intressanta aktivitetsprogram kan utvecklas. Med andra ord går det utmärkt att inom kommersiell turism inordna de sociala målen för utökad inhemsk turism.

Turistsektorn i Sverige omsätter ca 70 miljarder kronor och vi svenskar omsätter ca 20 miljarder kronor utomlands. Utländska besökare omsätter närmare 10 miljarder kronor i vårt land och totalt svarar utlandsturismen i Sverige för drygt 3% av exporten.

Besöksnäringen är en sysselsättningsintensiv näring

Idag svarar näringen för ca 3% av den direkta sysselsättningen i landet, dvs i storleksordningen 100 000 årsverken. Sedan början av 1970-talet beräknas ca 10 000 nya årsverken ha tillkommit.

Näringen skapar lika många helårsarbeten som exempelvis massa-, pappers- och den grafiska industrin tillsammans och mer än dubbelt så många som inom textil- och varvsindustrin sammantaget. Eftersom antalet personer som är säsong- eller deltidssysselsatta är större inom besöksnäringen än inom många andra näringar är det i realiteten omkring 200 000 personer (ca 6%) verksamma inom besöksnäringen.

Till detta kommer att besöksnäringen också påverkar andra verksamheter. Verksamheter som näringen har stor betydelse för är bl a båtvarven och produktionsindustrin för husvagnar, fritidshus och fritidsartiklar i olika former. Exempelvis skapar produktion, handel och service med fritidsbåtar och tillhör till dessa idag flera tusen arbetstillfällen i Sverige. Våra fritidshus representerar kapitalvärden på i storleksordningen 100 miljarder kronor. Även om antalet nya fritidshus minskat kraftigt i antal under senare år, så skapar det bestånd som finns idag ett kontinuerligt behov av underhåll/reparationer samt om- och tillbyggnader som på motsvarande sätt skapar penningflöden och sysselsättning.

Huvuddelen av dessa effekter kommer ofta den region till del i vilken fritidsbostaden är belägen. Detta är av regionalpolitisk stor betydelse eftersom många fritidsbostäder ligger i glesbygdsområden med svagt serviceunderlag och brist på arbetstillfällen.

Antalet små företag är stort. Sektorn brukar karaktäriseras som utpräglade småföretagarbranscher. Det finns drygt 17 400 företag. Det är bara 400 företag som har mer än ett arbetstillfälle. Samtidigt är det 45 företag som svarar för drygt hälften av den totala produktionen.

Konkurrensen hårdnar om turisterna

Den växande internationella efterfrågan på turism fokuseras mot Europa och till ett utbud som väl svarar mot vad Sverige kan erbjuda. En marknadsanalys, genomförd 1987 i fem Västeuropeiska länder visar att endast 2–6% av de som är intresserade av att resa till Sverige också genomför en sådan resa.

I flera västeuropeiska länder ökar det samhälleliga engagemanget i anläggningar, infrastruktur och marknadsföring. Det är förståeligt eftersom

denna framtidsnäring förenar intressanta effekter på bytesbalans, sysselsättning, skatteintäkter samt lokal- och regional ekonomi. Av varje satsad turistkrona får staten tillbaka 55 öre i direkta och indirekta skatter. Riksrevisionsverket har kontrollerat denna intäktsberäkning och har inte haft några erinringar mot den. Förutom skatteintäker ger det vårt land många värdefulla arbetstillfällen, ofta i orter med annars svag arbetsmarknad.

Centern finner det angeläget med en större samverkan mellan näringsliv och samhälle i strävan att öka turismen som näring. Ekonomiska satsningar på ökad marknadsföring bör därför ske från både näringsliv och samhälle.

I motion 1987/88:Kr408 framställde centern kravet på att regeringen borde upprätta en plan för turismens utveckling i vårt land. Kravet innebar att en sådan plan bör ange en målsättning på minst 5 % årlig ökning av turismen. Centern vidhåller detta krav och upprepar därför kravet även i årets motion.

Under senare år har ett ökat intresse kunnat förmärkas från sydeuropeiska turister att få uppleva en annan och spännande semesterupplevelse. Det är därför enligt centerns mening önskvärt att Sveriges Turistråd i samarbete med våra ambassader och inom ramen för tillgängliga resurser satsar på ökad marknadsföring av Sverige i Sydeuropa.

Primära rekreationsområden

De riktlinjer som riksdagen angav 1975 innebär att allmänna medel för turism och rekreation skall användas på ett sådant sätt att en bred allmänhet kan utnyttja de anläggningar och områden som byggs ut med allmänt stöd. Vidare angavs att den framtida utbyggnaden för turism och rekreation borde ske genom samordnade åtgärder i 25 s k primära rekreationsområden.

Genom regeringsbeslut fick rekreationsberedningen i uppdrag att initiera och ge råd och vägledning för arbetet med utvecklingsprogram i de 25 primära rekreationsområdena. I samtliga primära rekreationsområden finns nu planer som skall tillgodose riksintressen men planerna kan inte förverkligas eftersom ett genomförande av dem förutsätter statliga bidrag i en omfattning som ej är möjlig. Planeringen startades med förespeglingar om statliga medel vid förverkligandet. Dessa planer saknar nu i flera avseenden aktualitet och kan komma att utgöra hinder för annan näringslivsutveckling, varför begreppet primära rekreationsområden nu bör avskaffas och ge utrymme för mer realistisk kommunal planering för turism och friluftsliv. Alla kommuner inser betydelsen av att planera för detta behov.

Turistsatsningar inom stödområden

Enligt nu gällande bestämmelser skall inte turism-satsningar kunna erhålla regionalpolitiskt stöd i område C om inte det tilltänkta projektet samtidigt är beläget inom ett primärt rekreationsområde. Från centerns sida har vi kritiserat denna regel och krävt att den skall avskaffas. I årets budgetproposition föreslås att möjligheterna till regionalpolitiskt stöd för turistanläggningar inom stödområde C helt skall upphöra. Enligt vår mening bör med hänsyn till att många kommuner inom stödområde C har och har haft en negativ utveckling bör regionalpolitiskt stöd kunna beviljas till turistanläggningar inom utsatta landsbygdssdelar av stödområde C.

SINDS branschstudie och Sveriges Turistråds strukturplan rekommenderar endast turistiska satsningar på några få orter och regioner i landet. I Turistrådets branschstudie uttrycks detta genom angivande av tre prioriterade geografiska områden. I båda dokumenten är koncentration ett genomgående tema. Genom flera marknadsundersökningar har man funnit att naturupplevelser av olika slag har dragningskraft på utländska turister. Det finns således förutsättningar för fler orter och regioner att utvecklas turistiskt än de som beskrivs i rubricerade dokument. I centern anser vi därför att branschstudien och strukturplanens förslag såväl turistiskt som regionalpolitiskt innebär en olycklig koncentration av satsningar som inte ger andra orter och regioner möjlighet till positiv utveckling.

Prisbilligt semesterboende

Centern anser det nödvändigt att öka kapaciteten av det prisbilliga boendet. Ett prisbilligt boende ökar möjligheterna för svenska barnfamiljer att semestra i vårt eget land, samtidigt som det stärker vår konkurrensförmåga som turistland. Billigt boende förutom camping, är att bo i privata fritidshus. Fler privata fritidshus skulle kunna användas för turistboende. Som tidigare påpekats i motionen representerar privata fritidshus ett investeringsvärde på minst 100 miljarder kronor. Denna investering torde kunna användas på ett bättre sätt än för närvarande i turistiskt syfte. Många privata fritidshus har dock en för låg standard för att de skall vara attraktiva för uthyrning. Vi föreslår därför att regeringen ges i uppdrag att framlägga förslag om förmånliga lån för upprustning av privata fritidshus under förutsättning att fritidshuset kontrakteras för uthyrning under minst fem år.

Äldre bostadshus på landsbygden och som ej används som permanentbostad bör komma ifråga för upprustning på samma villkor som privata fritidshus.

I flera av våra tätorter förekommer outhyrda lägenheter som skulle kunna användas som semesterbostäder. Dessa lägenheter bör kunna få korttidshyras om de inte konkurrerar med befintliga hotell, pensionat och fritidsanläggningar med låg beläggning. För att en sådan uthyrning skall vara möjlig bör dessa lägenheter undantas från hotellförordningen.

Det lilla utbud av semester på lantbruk som finns är synnerligen attraktivt. Genom olika åtgärder bör stimulans ges för en ökning av detta utbud.

Det skattefria beloppet vid uthyrning av privata fritidshus

Sedan några år tillbaka gäller ett skattefritt belopp på 8 000 kronor. Detta skattefria belopp har visat sig vara för lågt för att stimulera till ökad uthyrning och det finns därför anledning att höja det. Centern föreslår att det skattefria beloppet höjs till 15 000 kronor per år.

Övriga turismfrämjande åtgärder

Möjligheterna att upprätthålla en levande landsbygd är av yttersta vikt för turismen. Men en levande landsbygd avser vi i centern en bygd som inte är utarmad på människor och där det finns olika möjligheter till försörjning. Den åker- och ängsmark som finns idag får inte förskogas och tränga ihop landskapet så att otrivsel i miljön uppstår.

Turistnäringen är till största delen en småföretagarverksamhet som mycket väl kan kombineras med annat arbete. Det är därför av yttersta vikt att samhället underlättar för kombinationssysselsättningar och inte genom restriktiva bestämmelser för bl a byggande, försvårar inkomstbringande kombinationer.

Service som normalt utförs av heltidsanställd personal hos stat, kommun och landsting kan med fördel uppdras att utföras av annan person som kan behöva sådan inkomstmöjlighet som tillskott för sin egen verksamhet.

Goda, allmänna kommunikationer underlättar för turister att komma till områden som ger miljömässig god avkoppling och rekreation.

Spridning av semester kan göra det lättare för turisterna att få god service och få tillgång till attraktiva områden som idag är överbefolkade under en kort period.

Hemställen

Med hänvisning till det ovan anförda hemställs

1. att riksdagen begär att regeringen utarbetar en plan med en riksmålsättning för turismens utveckling,

2. att riksdagen till Sveriges Turistråd för stöd till turism och rekreation för budgetåret 1989/90 anvisar ett reservationsanslag om 116 700 000 kr,

3. att riksdagen till Sveriges Turistråd beslutar anslå 3 250 000 kr i extra marknadsföringsstöd för USA-marknaden att användas i enlighet med vad som föreslagits i motionen,

4. att riksdagen beslutar avskaffa begreppet primära rekreationsområden,

[att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförs om regionalpolitiskt stöd till turistanläggningar inom stödområdena A, B och C,¹]

5. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförs om SIND:s branschstudie och Sveriges Turistråds strukturplan,

[att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförs om att öka möjligheterna till ett prisbilligt semesterboende,²]

[att riksdagen beslutar höja det skattefria beloppet från 8 000 kronor till 15 000 kronor vid uthyrning av privat fritidsbostad,³]

6. att riksdagen beslutar att som sin mening ge regeringen till känna vad som i motionen anförs för att främja turismens utveckling.

Stockholm den 24 januari 1989

Mot. 1988/89
Kr512

Jan Hyttring (c)

Stina Gustavsson (c)

Stina Eliasson (c)

Bengt Kindbom (c)

Pär Granstedt (c)

Larz Johansson (c)

Marianne Andersson (c)

Görel Thurdin (c)

¹ 1988/89:A439
² 1988/89:Bo245
³ 1988/89:Sk407